

Ajánló

Belovics Ervin – Vókó György: A büntetés-végrehajtási törvény magyarázata. Budapest, 2014, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. 475 oldal. 5000 Ft.

A büntetőjog területét is érintő átfogó igazságszolgáltatási reform, az új Büntető Törvénykönyv hatálybalépése, valamint a büntetőpolitika új irányai szükségessé és aktuálissá tették egy, az új Btk.-val harmonizáló, modern büntetés-végrehajtási kódex megalkotását. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény – egy-két szakasz kivételével – 2015. január 1-jén lép hatályba.

A kódex több tekintetben is új alapokra helyezi a büntetés-végrehajtást. Fontos újdonság a legelterjedtebb büntetési forma, a szabadságvesztés újraszabályozása. A fogvatartottak társadalomba való visszailleszkedésének elősegítése és a visszaesők számának csökkentése érdekében az új törvény az egyéni igényekhez igazodó kockázatelemzési és -kezelési rendszert vezet be, valamint a korábbinál differenciáltabb jutalmazási és felelősségi rend keretében értékeli a fogvatartottak magatartását.

A könyv elsődleges célja a bv. kódex megismerésének és az alkalmazására való felkészülésnek az elősegítése, legyen szó egyetemi hallgatókról, a büntetés-végrehajtás szabályaival a munkájuk során találkozó jogász szakemberekről, vagy a büntető igazságszolgáltatás területein dolgozókról. A kötet szakmai színvonalát a szerzők – dr. Belovics Ervin büntetőjogi legfőbb ügyész helyettes és dr. Vókó György, az Országos Kriminológiai Intézet igazgatója – kimagasló elméleti felkészültsége és a büntető igazságszolgáltatás területén szerzett több évtizedes tapasztalata garantálja.

A kiadvány felépítése az új törvény rendszerét követi a vele való könnyebb megismerkedés megkönnyítése érdekében, így annak szerkezete teljes mértékben az új törvényhez igazodik. A kötetet terjedelmes irodalomjegyzék zárja.

Emberek őrzője. Tanulmányok Lőrincz József tiszteletére. I-II. kötet. Szerk. Hack Péter, Koósné Mohácsi Barbara. Budapest, 2014, ELTE Eötvös Kiadó. I. köt. 198. o., II. köt. 149 o.

Dr. Lőrincz József ny. bv. dandártábornok, címzetes egyetemi tanár munkásságának jelentőségét, elismertségét, személyének megbecsülését jelzi, hogy 70. születésnapjára két tisztelgő kiadvánnyal is köszöntötték pályatársai, tanítványai. A „Börtönügyi kaleidoszkóp” című, a Büntetés-végrehajtás Tudományos Tanácsa kiadásában megjelent kötetet az Börtönügyi Szemle előző számának Ajánlójában már ismertettük.

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Kara kiadványa, amelynek köszöntőjét Mezey Barna írta, érdekessége, hogy egyetemi karok, tanszékek és egyéb tudományos műhelyek szerint csoportosítja a szerzőket és írásaikat. A két kötet összes, közel harminc tanulmányára nem térhetünk ki, csupán válogatunk közülük.

Az első kötetben az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar „blokkjában” olvashatjuk – többek között – Finszter Géza írását, amely a kriminálpolitika és a börtönügy összefüggéseit elemzi. Ugyanitt Kabódi Csaba a magyar büntetés-végrehajtás helyzetét a nemzetközi kontroll tükrében vizsgálja, továbbá Vig Dávid a fiatalok bünelkövetők reszocializációjának elméleti és gyakorlati ellentmondásaira mutat rá. A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara oktatói közül Juhász Zsuzsanna tanulmánya a mentálisan sérült fogvatartottak jogaival, speciális szükségleteivel foglalkozik, Nagy Ferenc az új Btk.-hoz fűz kritikai megjegyzéseket. A Miskolci egyetem Állam- és Jogtudományi Karát Nagy Anita és Róth Erika képviseli a kötetben. Az előbbi a feltételes szabadságra bocsátás szerepét taglalja, az utóbbi pedig a sértett/áldozat büntetőeljárásbeli jogait tekinteti át a vonatkozó uniós minimumszabályok alapján. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kara oktatói közül Czenczer Orsolya a fiatalok elítéltek helyzetét vizsgálja az új bv. kódex kapcsán, Fliegeauf Gergely a börtöntoválások szubkulturális hátterét vázolja fel, Ruzsonyi Péter pedig az új bv. törvény kriminálpedagógiai vonatkozásait mutatja be.

A második kötetben jórészt történeti jellegű írások kaptak helyet. Az ELTE Magyar Állam- és Jогtörténeti Tanszéke fémjelezte fejezetben Bódiné Beliznai Kinga tanulmánya a kínvallatás történetéhez nyújt új adalékokat, Mezey Barnáé a börtön ókori kezdeteit idézi fel. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagjainak dolgozatai közül – börtönügyi szempontból – Boda József tanulmányát érdemes kiemelni, amely a „Büntetés-végrehajtás az Egyesült Nemzetek Szövetségének válságkezelésében” címet viseli.

A kétkötetes kiadvány méltó módon tiszteleg dr. Lőrincz József előtt, megjelenítve azokat a műhelyeket, amelyekhez Lőrincz tanár úr oktatói és tudományos tevékenysége szorosan kapcsolódott, illetve mai is kapcsolódik.

Rendészettudományi gondolatok. Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának egy évtizedes jubileuma alkalmából. Szerk. Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán. Budapest, 2014, Magyar Rendészettudományi Társaság. 228 oldal.

A Magyar Rendészettudományi Társaság – hosszú előkészítő munka után – 2004. május 24-én a Belügyminisztérium Duna-palotájában alakult meg. Jelen kiadvány a tízéves civil szervezetet, szellemi műhelyt köszönti.

A kötet elején Pintér Sándor, Patyi András és Ruzsonyi Péter miniszteri, rektori, illetve dékáni köszöntőjét olvashatjuk. A szerkesztők három témakört alakítottak ki a könyvben található huszonhárom tanulmány közlésére. (A tanulmányok mindegyikének ismertetésére hely hiányában nem térhetünk ki.)

Az első témakör a „Rendészet és rendészettudomány” címet viseli. Finszter Géza tanulmánya a társadalomtudományok és a rendészet összefüggéseit elemzi. Korinek László „Rendszerváltozás a belügyben” című írásában sokoldalúan mutatja be a 25 évvel ezelőtt történt események hátterét és következményeit. Sallai János tanulmányának tárgya a rendészet fogalmának kialakulása és a vele kapcsolatos nézetek történeti áttekintése. Virányi Gergely a rendészettudományról

„határrendészeti elfogultsággal” ír a kötetben. Kozáry Andrea a rendészettudomány helyét, szerepét, jövőjét vizsgálja tanulmányában.

„A rendészet határterületei” című részben Bukovics István a fenntartható környezetbiztonságról fejt ki nézeteit, Boda József az állam- és a nemzetbiztonság, illetve a tudomány kapcsolatának eredményeit foglalja össze. Hautzinger Zoltán tanulmánya az idegenjog és az idegenrendészet tartalmi elemeit tárja fel. Kondorosi Ferenc a tisztességes eljáráshoz való jog garanciáit állítja középpontba az Emberi Jogok Európai Egyezménye és annak jogesetei alapján. Bócz Endre a kriminalisztika jövőjéről értekezik a kötetben.

„A rendészettudomány szervezése és évtizedes története” című fejezetben – többek között – Nyiri Sándor, Janza Frigyes és Blaskó Béla visszaemlékezéseit, továbbá Görbe Attiláné Zán Krisztina és mások tisztelegő írásait olvashatjuk.

Trójai faló a Belügyminisztériumban. Az ÁVH szervezete és vezérkara 1953–1956. Szerk. Gyarmati György, Palasik Mária. Budapest, 2013. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L’Harmattan Kiadó. 506 oldal. 4900 Ft. (Közelmúltunk hagyatéka sorozat)

A kötet bevezető tanulmánya szerint, amelyet a szerkesztők írtak, „1950 és 1953 között az ÁVH – működését tekintve – mintegy államvédelmi minisztériumként volt Rákosi Mátyás legfőbb támasza a terroruralom gyakorlásában, a megfélemlítésre és a félelemben tartásra alapozó rendszer működtetésében”. 1953-ban az ÁVH a Belügyminisztérium felügyelete alá került, ezt megelőzően Péter Gábort elmozdították helyéről, és több tucat ÁVH-s kádert leváltottak, illetve őrizetbe vettek. A Belügyminisztériumba betagolt ÁVH vezetője Piros László államvédelmi vezérőrnagy lett, aki korábban – Péter Gábor helyetteseként – az ÁVH Határőrség parancsnoka volt. A „megszüntetve megőrzött” ÁVH hegemon helyzetbe került a minisztérium szervezetében, amelynek 30 központi egysége közül 18 látott el az államvédelemhez kapcsolódó feladatokat, ideszámítva a Börtönügyi Osztályt is.

A könyv kitér a Belügyminisztérium 1953 és 1956 közötti szervezeti változásaira, a szervezeti egységek – így többek között a BM Büntetés-végrehajtási Parancsnokság feladataira. A minisztérium felépítését szervezeti ábrákon követheti nyomon az olvasó. A kiadvány legterjedelmesebb része a Belügyminisztérium 1963–1956 közötti vezérkarát mutatja be pályaképek segítségével.

A kötet a politikai rendőrség történetének fontos forrásmunkája, amely áttekintően a rendvédelem és ezen belül a büntetés-végrehajtás történetéhez is értékes adatokat szolgáltat.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)